

Informacja ogólna o Procesie Bolońskim

INFORMACJA OGÓLNA O PROCESIE BOLOŃSKIM

W dniu 19 czerwca 1999r. ministrowie edukacji 29 krajów podpisali Deklarację Bolońską. Jest to dokument zawierający zadania prowadzące do zbliżenia systemów szkolnictwa wyższego krajów europejskich. Głównym celem Deklaracji Bolońskiej jest stworzenie do 2010 roku Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego.

Jego realizacja to:

- wprowadzanie przejrzystych i porównywalnych systemów stopni oraz wdrożenie Suplementu do Dyplomu;
- przyjęcie systemu kształcenia opartego na dwóch/trzech poziomach kształcenia;
- powszechne stosowanie systemu punktów kredytowych (tj. ECTS- European Credit Transfer System);
- promocja mobilności studentów, nauczycieli akademickich, naukowców oraz personelu administracyjnego;
- promocja współpracy europejskiej w zakresie zwiększenia poziomu jakości szkolnictwa wyższego;
- promocja europejskiego wymiaru szkolnictwa wyższego, szczególnie w zakresie rozwoju zawodowego, mobilności oraz zintegrowanych programów nauczania, szkolenia i badań.

Stan realizacji zaleceń Deklaracji Bolońskiej

Stan realizacji zaleceń Deklaracji Bolońskiej omawiany jest na konferencjach ministrów ds. szkolnictwa wyższego. Odbywają się one co dwa lata i kończą komunikatem podsumowującym dotychczasowe osiągnięcia oraz wyznaczającym dalsze działania.

Pierwsza Konferencja Ministrów Edukacji krajów sygnatariuszy Deklaracji Bolońskiej, odbyła się w Pradze w dniach 18-19 maja 2001r. Podtrzymała ona ogólne kierunki działań związane z utworzeniem Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego dołączając nowe elementy w postaci:

- promocji kształcenia przez całe życie;

- podkreślenia znaczenia współpracy z instytucjami szkolnictwa wyższego oraz studentami;
- potrzeby promocji atrakcyjności Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego w świecie.

Podczas kolejnej konferencji Ministrów, (Berlin 18-19 września 2003r.) wskazano na potrzebę wzmocnienia współpracy w ramach Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego i Europejskiej Przestrzeni Badawczej. Podkreślono również konieczność włączenia w proces boloński tematyki dotyczącej studiów doktoranckich.

W dniach 19- 20 maja 2005r. odbyła się w Bergen kolejna Konferencja Ministrów Edukacji krajów uczestniczących w Procesie Bolońskim. Wzięły w niej udział delegacje wszystkich 45 krajów uczestniczących w Procesie.

Przyjęty i podpisany przez przewodniczących delegacji tekst Komunikatu konferencji w Bergen zawiera ogólne informacje dotyczące stanu realizacji Procesu Bolońskiego oraz wskazuje jego dalsze kierunki rozwoju. Od czasu ostatniej konferencji ministrów w Berlinie w większości krajów na powszechną skalę został wprowadzony dwustopniowy system kształcenia oraz stworzony krajowy system oceny jakości. Realizując działania zmierzające do uznawalności dyplomów i okresów studiów 36 krajów (spośród 45) ratyfikowało Konwencje Lizbońską.

W Bergen ministrowie przyjęli dwa dokumenty stanowiące podstawę do kształtowania krajowych systemów szkolnictwa wyższego tj.:

1. Standardy i wskazówki dot. zapewnienia jakości kształcenia (Standards and guidelines for Quality Assurance)- dokument opracowany przez ENQA;
2. Ramowa struktura kwalifikacji i umiejętności absolwentów w ramach Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego (Qualification Framework for EHEA) - dokument przygotowany przez specjalną grupę roboczą.

W komunikacie wskazano również priorytety rozwoju procesu na kolejne lata, tj.:

- rozwój studiów doktoranckich oraz powiązanie szkolnictwa wyższego ze sferą badań;
- wymiar społeczny Procesu Bolońskiego tj. zapewnienie dostępności do studiów szczególnie studentom z grup o niższym statusie społecznym;
- usuwanie barier w mobilności studentów oraz pracowników uczelni.

Polska włączyła się w proces realizacji Procesu Bolońskiego m.in. podejmując działania zmierzające do powszechnego stosowania Suplementu do Dyplomu, rozwijając dwustopniowy system studiów i system punktów kredytowych ECTS, powołując Państwową Komisję Akredytacyjną, promując mobilność np. w ramach programu Sokrates/Erasmus lub dwustronnych umów międzynarodowych itp. Nowa Ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym w pełni uwzględnia zalecenia Procesu Bolońskiego.

Stan realizacji zaleceń Deklaracji Bolońskiej omawiany jest na konferencjach ministrów ds. szkolnictwa wyższego. Odbywają się one co dwa lata i kończą komunikatem podsumowującym dotychczasowe osiągnięcia oraz wyznaczającym dalsze działania.

Pierwsza **Konferencja Ministrów Edukacji krajów sygnatariuszy Deklaracji Bolońskiej, odbyła się w Pradze w dniach 18-19 maja 2001r.** Podtrzymała ona ogólne kierunki działań związane z utworzeniem Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego dołączając nowe elementy w postaci:

- promocji kształcenia przez całe życie;
- podkreślenia znaczenia współpracy z instytucjami szkolnictwa wyższego oraz studentami;
- potrzeby promocji atrakcyjności Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego w świecie.

Podczas kolejnej **konferencji Ministrów, (Berlin 18-19 września 2003r.)** wskazano na potrzebę wzmocnienia współpracy w ramach Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego i Europejskiej Przestrzeni Badawczej. Podkreślono również konieczność włączenia w Proces Boloński tematyki dotyczącej studiów doktoranckich.

W dniach 19- 20 maja 2005r. odbyła się w Bergen kolejna Konferencja Ministrów Edukacji krajów uczestniczących w Procesie Bolońskim. Wzięły w niej udział delegacje wszystkich 45 krajów uczestniczących w Procesie. W Bergen ministrowie przyjęli dwa dokumenty stanowiące podstawę do kształtowania krajowych systemów szkolnictwa wyższego, tj.:

1. Standardy i wskazówki dot. zapewnienia jakości kształcenia (Standards and guidelines for Quality Assurance)- dokument opracowany przez ENQA;

2. Ramowa struktura kwalifikacji i umiejętności absolwentów w ramach Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego (Qualification Framework for EHEA) -

W komunikacie wskazano również priorytety rozwoju procesu na kolejne lata tj.: rozwój studiów doktoranckich oraz powiązanie szkolnictwa wyższego ze sferą badań; wymiar społeczny Procesu Bolońskiego tj. zapewnienie dostępności do studiów szczególnie studentom z grup o niższym statusie społecznym oraz usuwanie barier w mobilności studentów oraz pracowników uczelni.

Polska włączyła się w proces realizacji Procesu Bolońskiego m.in. podejmując działania zmierzające do powszechnego stosowania Suplementu do Dyplomu, rozwijając trójstopniowy system studiów i system punktów kredytowych ECTS, powołując Państwową Komisję Akredytacyjną, promując mobilność np. w ramach programu Sokrates/Erasmus, Erasmus Mundus lub dwustronnych umów międzynarodowych itp. Nowa Ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym w pełni uwzględnia zalecenia Procesu Bolońskiego.

Kolejna Konferencja Ministrów ds. szkolnictwa wyższego odbyła się w Londynie w dniach 17-18 maja 2007r. Komunikat Londyński podkreśla wypracowane osiągnięcia oraz wskazuje na dalsze kierunki rozwoju Procesu Bolońskiego. Stwierdza się w nim m.in. iż tworzone w poszczególnych krajach Krajowe Ramy Kwalifikacji winny bazować na zasadach Ram Kwalifikacji dla Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego, ale jednocześnie winny być kompatybilne z Zaleceniem UE w sprawie Europejskich Ram Kwalifikacji.

Ministrowie przyjęli ustanowienie dobrowolnego, samofinansującego się, niezależnego oraz transparentnego Rejestru Komisji Akredytacyjnych, a także Strategię zewnętrzną zawartą w załączniku do Komunikatu pt. „Europejski Obszar Szkolnictwa Wyższego w globalnym otoczeniu”. Jako priorytety do roku 2009 przyjęto: dalsze usuwanie barier w rozwoju mobilności; tworzenie krajowych strategii w zakresie wymiaru społecznego szkolnictwa wyższego; gromadzenie baz danych w zakresie mobilności oraz wymiaru społecznego; zwrócenie uwagi na zatrudnialność absolwentów na wszystkich poziomach szkolnictwa wyższego, a także szeroką promocję założeń Procesu Bolońskiego w innych częściach świata.

Kolejna Konferencja Ministrów miała miejsce w Leuven/Louvain-la-Neuve w dniach 28-29 kwietnia 2009 roku. W Komunikacie końcowym zawarte zostało ogólne podsumowanie dotychczasowych osiągnięć w ramach

Procesu Bolońskiego oraz wskazano priorytety na kolejne lata. Są nimi m.in.:

- wymiar społeczny szkolnictwa wyższego;
- uczenie się przez całe życie w tym wdrożenie krajowych ram kwalifikacji;
- zatrudnialność i współpraca uczelni z rynkiem pracy;
- umiędzynarodowienie studiów;
- wzrost mobilności, tak by w 2020 roku 20% absolwentów szkół wyższych Europejskiej Przestrzeni Szkolnictwa wyższego uczestniczyło w pobycie zagranicznym w ramach studiów. Wspólne kształcenie winno stać się bardziej powszechną praktyką;
- monitorowanie narzędzi służących do klasyfikowania i porównywania instytucji szkolnictwa wyższego w Europie (klasyfikacje i rankingi szkół wyższych w Europie).

Po formalnie zakończonej Konferencji ministrów w dniu 29 kwietnia odbyło się *pierwsze Bologna Policy Forum*. Było to spotkanie, w którym wzięli udział oprócz ministrów ds. szkolnictwa wyższego krajów uczestniczących w Procesie Bolońskim oraz ministrowie z 15 krajów poza-europejskich zainteresowanych osiągnięciami Procesu Bolońskiego. Krajami uczestniczącymi były: Australia, Brazylia, Kanada, Chiny, Egipt, Etiopia, Izrael, Japonia, Kazachstan, Kirgistan, Meksyk, Maroko, Nowa Zelandia, Tunezja i USA.

W dniach 12-13 marca 2010 roku w Budapeszcie i Wiedniu odbyła się specjalna rocznicowa konferencja zbierająca dotychczasowe osiągnięcia Procesu Bolońskiego. Ministrowie ogłosili utworzenie Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego, a do Procesu Bolońskiego został przyjęty Kazachstan. Łącznie więc w Procesie uczestniczy obecnie 47 krajów.

Podobnie jak w Leuven, przy okazji konferencji ministrów odbyło się także *drugie Bologna Policy Forum*. Uczestniczyli w nim przedstawiciele 25 krajów, w tym m.in.: Australia, Brazylia, Kanada, Chiny, Egipt, Malezja, Izrael, Japonia, Senegal, Afryka Południowa, Kirgistan, Meksyk, Maroko, Tunezja i USA.

Polska włączyła się w proces wdrażania Deklaracji Bolońskiej m.in. podejmując działania zmierzające do szerokiego umiędzynarodowienia studiów w tym m.in. do powszechnego stosowania Suplementu do Dyplomu, rozwijając trójstopniowy system studiów i system punktów kredytowych ECTS, powołując Państwową Komisję Akredytacyjną, promując mobilność np. w ramach programu LLP/Erasmus lub dwustronnych umów międzynarodowych, uczestnicząc w programie Erasmus-Mundus itp.

Organizowano także konferencje międzynarodowe dot. jakości kształcenia w roku 2005; nt. studiów doktoranckich w roku 2010. Polska Komisja Akredytacyjna została włączona do Rejestru Komisji Akredytacyjnych. Polska jako kraj jest członkiem Stowarzyszenia Europejski Rejestr Komisji Akredytacyjnych.

Kolejna Konferencja Ministrów Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego (EHEA) odbyła się w Bukareszcie w dniach 26-27 kwietnia 2012.

W konferencji wzięło udział 47 delegacji krajów biorących udział w Procesie Bolońskim, przedstawiciele Komisji Europejskiej, delegacje 23 państw spoza Obszaru, oraz przedstawiciele kilkunastu międzynarodowych organizacji działających w sektorze szkolnictwa wyższego.

Konferencji towarzyszyło tzw. *trzecie Bologna Policy Forum*, skierowane do krajów spoza Europy zainteresowanych osiągnięciami Procesu Bolońskiego.

Komunikat Konferencji w Bukareszcie określa trzy główne priorytety we wdrażaniu Procesu Bolońskiego na najbliższe trzy lata tj.:

- **Zapewnienie wysokiej jakości szkolnictwa wyższego dla wszystkich;**
- **Zwiększenie zatrudnialności absolwentów;**
- **Poprawę skali oraz jakości w zakresie mobilności.**